

lige, hvormed der her er Tale, men om virkelig praktisk Haandarbejde for de smaa Hjem. Naar man nu i øvrigt søger at strække Undervisningsplanen videre og over flere Jag, saa turde Grunden dertil maaske for en ikke ringe Del søges i den Omstændighed, at Almue-skolen paa Landet er fattig i alt Fald paa mange Steder; den eneste Skole, som altsaa omfatter hele Befolkningens Børn. Det er ret naturligt, om man synes, at den Undervisning, der i denne Skole ydes de velstaaende Gaardmænds Børn, er for tarvelig og knap; men man maa da huske paa, at det, der er Tale om at yde i Almue-skolen, naturlig og særlig efter Grundlovens § 85 er den Undervisning, som de lavest stillede Klassers Børn skal have, at man derfor ogsaa maa have Dje for, hvad disse nødvendig have Brug for i de Livsstillinger, som aabne sig for dem, og at dette maa blive endog et ledende Synspunkt ved Planen for Undervisningen i Almue-skolen. Jeg ser meget vel, hvad der fra et almindeligt demokratisk Standpunkt kan tale til Fordel for den Ordning, at de forskellige Samfundsklassers Børn mødes i samme Skole, men jeg tror alligevel, at det har nok saa megen Bøgt at se paa, at hver Klasse faar den Opdragelse, som passer for de Livsforhold, i hvilke den i Fremtiden kommer, og at man sætter den i Stand til netop paa det Omraade, hvortil de enkelte ere henviste, at udrette det bedst mulige. Dertil kræves en noget større Veddeling af Skolen, og det er til Dels fra dette Synspunkt, at jeg vil fremdrage et Moment, som ogsaa berøres fra et andet Synspunkt af den ærede sidste Taler, nemlig Skolepengene. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor det skal være Regel, at velstaaende Gaardmænd intet skulle betale for deres Børns Undervisning, medens det jo dog i Købstæderne er Reglen, at de velstaaende bemidlede Familier selv fuldt ud maa erstatte deres Børns Undervisning. (Stemmer: De betale gennem Skatten!) Gaardmændene betale selvfølgelig gennem Skatten, men ikke for deres Børns Undervisning. Skolepenge er noget andet end Skat, Skolepengene erlægges i Forhold til, som Børnene skulle undervises, men Skatten erlægges paa et helt andet Grundlag ogsaa af dem, der ingen Børn have. Jeg tror desuden, at netop Opretholdelsen af Skolepenge i et rimeligt Forhold — thi det kalder jeg ikke at indføre Skolepenge at give 1 Krone om Aaret for et Børns Undervisning — vilde være den bedste Maade til at støtte Fristolen, saaledes som det er blevet berørt her i Dag, fordi der langt lettere vil tilføres Fristolen det fornødne Børneantal, naar

Forældrene dog, hvis de ere i Stand dertil, ogsaa skulle betale til Statskolen. Det, som vel egentlig maa siges at være Hovedpunktet i Sagen, for saa vidt den skal betragtes fra Synspunktet om en Skolereform, bliver jo Begrænsningen af Børnetallet i Klasserne. I Forbigaaende skal jeg slutte mig til den Udtalelse, der fremkom fra den første ærede Taler om, at det vilde være nok saa ønskeligt at fastsætte et bestemt Børnetal for hver Klasse som for hver Skole, hvad der jo opretholder Muligheden af, at der kan blive et meget stort Børnetal i den ene Klasse og et forholdsvis mindre i den anden, men jeg mener, at selv de 35, der her stilles som Grænsen, snarest er for meget. Jeg erkender paa den anden Side, at man i Djeblikket snarest endogsaa maatte have finansielle Betænkeligheder ved at gaa saa langt, men jeg tror, at dersom man nu i denne Lov fastsætter de 35, saa vil det være mindst en Menneftaalder, før der bliver Tale om at komme ned paa lavere Tal. Jeg kunde derfor ønske, at man allerede i denne Lov havde en Udvikling i saa Henseende for Dje, at man gjorde Fremgangen ikke i et Skridt, men i flere, at man maaske i Djeblikket blev staaende ved de 40 Børn og lod det straks træde i Kraft, hvilket jo vilde saa Betydning for mere end 200 Skoler, og at man da fastsatte et senere Tidspunkt, f. Eks. Aar 1900, da 35 skulde være Grænsen, og et senere, da 30 skulde være Grænsen. I modsat Fald er jeg bange for, at man blev staaende ved 35 en meget lang Tid, og paa den anden Side tror jeg ogsaa, at det kunde være rigtigt af den Grund at gaa lidt mere successive frem, at det ikke vil være saa ganske let paa een Gang at skaffe Lærere til saa mange ny Embeder, som ville blive at oprette herefter. Naar man paa een Gang skal besætte over 600 ny Embeder, som det jo vil blive Tilfældet efter Lovens Bestemmelser, forekommer det mig, at det meget let vil føre til uheldige Forhold, at man i det første Djeblik bliver nødsaget til at nøjes med ogsaa lidt dygtige og lidt heldige Kræfter, og at der gennem denne meget stærke Efterpørgsel efter Lærere i et givet Djeblik øves en Indflydelse paa Tilgangen til Seminarierne til Uddannelse i Lærervirksomhed, som atter vil føre til, at der bliver en overflødig Tilgang i den følgende Tid, som kan have sine beklagelige Følger. Men dernæst vilde jeg ogsaa ønske, at man til Dels i Lighed med, hvad der udtaltes af den ærede sidste Taler, kunde gaa en delvis noget anden Vej, end her er paa-peget. Jeg anser de Bestemmelser, som her ere foreslaaede angaaende en Forlængelse af